

Odbor za ustavna pitanja

2017/2131(INL)

26.3.2018

MIŠLJENJE

Odbora za ustavna pitanja

upućeno Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

o stanju u Mađarskoj (u skladu s rezolucijom Europskog parlamenta od 17. svibnja 2017.)
(2017/2131(INL))

Izvjestiteljica za mišljenje: Maite Pagazaurtundúa Ruiz

(Inicijativa – članak 45. Poslovnika)

PA_INL

PRIJEDLOZI

Odbor za ustavna pitanja poziva Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- A. budući da vrijednosti na kojima je utemeljena Europska unija obuhvaćaju poštovanje ljudskog dostojanstva, slobodu, demokraciju, jednakost, vladavinu prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina (članak 2. UEU-a), te budući da su te vrijednosti univerzalne i zajedničke državama članicama;
- B. budući da je slobodno sudjelovanje u potpunosti razvijenog civilnog društva ključni aspekt svakog demokratskog procesa donošenja odluka;
- C. budući da je zakonodavstvo Unije proizvod kolektivnog donošenja odluka u kojem sudjeluju sve države članice;
- D. budući da je u skladu s člankom 9. UEU-a i člankom 20. UFEU-a svaka osoba koja ima državljanstvo neke države članice građanin Unije; budući da građanstvo Unije ne zamjenjuje nacionalno državljanstvo već mu se pridodaje;
- E. budući da je odbor AFCO posjetio Mađarsku u studenom 2016.;
 1. snažno ističe da su vrijednosti iz članka 2. UEU-a zajedničke svim državama članicama, koje ih moraju poštovati jer su to temeljne vrijednosti Europske unije;
 2. podsjeća na to da se u sadržaju članka 2. UEU-a odražavaju obvezujuća i čvrsto uspostavljena načela međunarodnog prava koja podržavaju sve države članice; naglašava, stoga, da su puno poštovanje, zaštita i promicanje vladavine prava, demokracije i ljudskih prava zajednička odgovornost i obveza koje proizlaze već iz same pripadnosti međunarodnoj zajednici;
 3. napominje da u skladu s člankom 49. UEU-a države kandidatkinje moraju pokazati da ispunjavaju kriterije iz Kopenhagena kako bi postale članice Unije, a da je dužnost Komisije zahtijevati puno pridržavanje tih kriterija; naglašava da države članice, nakon što su postale članicama Unije, imaju odgovarajuću obvezu poštovanja i osiguravanja vladavine prava i njezinih sastavnih elemenata te da ih načelo uzajamnog povjerenja, koje je sadržano u pravu Unije, ne oslobađa dužnosti da ocjenjuju kako se ostale države članice pridržavaju prava Unije, naročito u njemu priznatih temeljnih prava;
 4. podsjeća na to da se vrijednosti iz članka 2. UEU-a štite postupkom predviđenim u članku 7., ali je mišljenja da bi Unija trebala na raspolaganju imati dodatni, bolje strukturirani okvir koji bi joj služio za praćenje i ocjenjivanje poštovanja i promicanja načela iz članka 2. UEU-a;
 5. ponavlja svoj poziv Komisiji da u potpunosti iskoristi stručnost Europske agencije za temeljna prava pri praćenju stanja temeljnih prava u Uniji i predloži reviziju uredbe kojom je uspostavljena ta Agencija kako bi joj se dale šire i neovisnije ovlasti te veća ljudska i financijska sredstva;
 6. podsjeća na to da je Venecijanska komisija kao bitne značajke vladavine prava navela

zakonitost, pravnu sigurnost i zabranu proizvoljnosti, pristup pravosuđu, poštovanje ljudskih prava, nediskriminaciju i jednakost pred zakonom; dijeli zabrinutost koju je Venecijanska komisija iznijela u svojim mišljenjima o mađarskom zakonodavstvu od 2011., uključujući mišljenja o Temeljnog zakonu i njegovim izmjenama; ponavlja da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju o četvrtoj i najaktualnijoj izmjeni Temeljnog zakona Mađarske 17. lipnja 2013. zaključila da su poduzete mjere prijetnja ustavnoj pravdi i nadređenosti osnovnih načela sadržanih u Temeljnog zakonu Mađarske; podsjeća na to da Mađarska priznaje Venecijansku komisiju otkad je 1990. postala članicom Vijeća Europe;

7. ističe da je Venecijanska komisija u svojem mišljenju o Zakonu XXV. od 4. travnja 2017., u pogledu Izmjene Zakona CCIV. iz 2011. o nacionalnom visokom obrazovanju, izjavila kako se takav zakon čini vrlo problematičnim sa stajališta vladavine prava te u pogledu jamstava i načela koja u okviru temeljnih prava imaju strana sveučilišta već utemeljena u Mađarskoj koja ondje već godinama djeluju po zakonu; napominje, nadalje, da je Europska komisija odlučila Mađarsku dati na Sud Europske unije zbog toga što je izmjenom Nacionalnog zakona o visokom obrazovanju od 4. travnja 2017. nerazmjerno ograničila funkcioniranje sveučilišta Unije i sveučilišta trećih zemalja te je treba vratiti u okvire poštovanja prava Unije;
8. ponavlja svoju duboku zabrinutost zbog nedavnih događaja u Mađarskoj koji ugrožavaju vladavinu prava i otežavaju primjenu načela iz članka 2. UEU-a, uključujući događaje koji se odnose na funkcioniranje ustavnog poretku, nezavisnost sudstva i drugih institucija te sustavno uklanjanje elemenata demokratske kontrole vlasti, slobode izražavanja, slobode tiska, akademske slobode, ljudskih prava migranata, tražitelja azila i izbjeglica, slobode okupljanja i udruživanja, prava na jednako postupanje, socijalnih prava, zaštite organizacija civilnog društva, prava pripadnika manjina, uključujući Rome, Židove i pripadnike skupine LGBTI;
9. primjećuje da pojам građanstva sam po sebi prepostavlja jasnu političku volju da se poštuje ravnopravnost pojedinaca; ističe da vrijednosti i načela na kojima se temelji Unija obilježavaju sferu s kojom se može poistovjetiti svaki europski građanin, bez obzira na političke ili kulturne razlike koje se povezuju s nacionalnim identitetom; zabrinut je zbog toga što se mađarski dužnosnici javno koriste nacionalističkim idejama zasnovanim na ekskluzivnosti identiteta;
10. napominje da je Venecijanska komisija izjavila kako ograničavanje uloge mađarskog ustavnog suda vodi k riziku koji može negativno utjecati na podjelu vlasti, zaštitu ljudskih prava i vladavinu prava; naročito je zabrinut zbog ponovnog uvođenja, na ustavnoj razini, odredbi koje bi trebale potpadati pod djelokrug općeg prava, a za koje je već utvrđeno da su neustavne i da im je svrha izbjegći ocjenjivanje ustavnosti; preporučuje da se provede revizija rada i ovlasti Nacionalnog sudbenog vijeća kako bi ono moglo ispuniti svoju ulogu nezavisnog mađarskog tijela samostalne sudske vlasti te traži da se Ustavnom судu vrati njegova puna nadležnost;
11. zabrinut je zbog sve manjeg prostora djelovanja organizacija civilnog društva i pokušaja kontrole rada nevladinih organizacija i ograničavanja njihove mogućnosti da obavljaju svoj legitimni posao, pokušaja kakav je, primjerice, usvajanje takozvanog zakonodavnog paketa „Stop Soros“; podsjeća na to da je Venecijanska komisija u

svojem „mišljenju o prijedlogu zakona o transparentnosti organizacija koje primaju potporu iz inozemstva“ (usvojenom 17. lipnja 2017.) izjavila kako će se takvim zakonom nerazmjerne i nepotrebno narušiti slobode okupljanja i izražavanja, pravo na privatnost i zabrana diskriminacije;

12. izražava duboko žaljenje zbog antagonističke i obmanjujuće retorike kojom se ponekad koriste mađarske institucije kada govore o Europskoj uniji; te zbog namjernog izbora vlasti da donose zakonodavstvo kojim se izravno krše vrijednosti Unije; podsjeća na ciljeve iz članka 3. stavaka 1. i 2. UEU-a čije je ispunjavanje Mađarska prihvatile pristupanjem Uniji 2004.; podsjeća na to da je pristupanje Europskoj uniji bio dobrovoljni čin utemeljen na nacionalnom suverenitetu koji je pratio široki konsenzus cijelog mađarskog političkog spektra;
13. ističe kako se postupak zbog povrede pokazao ograničenim sredstvom rješavanja sustavnih povreda vrijednosti Unije zato što je usredotočen na tehnička pitanja, što vladama omogućava predlaganje formalnih korektivnih mjera uz zadržavanje na snazi zakona kojima se krši pravo Unije; smatra da nema pravnih prepreka koje bi u slučaju kršenja načela iskrene suradnje sadržanog u članku 4. UEU-a Komisiju spriječile da na temelju slučajeva povrede utvrdi obrazac ponašanja koji predstavlja povredu članka 2. UEU-a;
14. smatra da bi Komisija u slučaju kada se utvrdi da neka država članica ozbiljno i uporno krši vladavinu prava trebala iskoristiti sve mjere koje joj stoje na raspolaganju kako bi obranila temeljne vrijednosti na kojima počiva Unije, uključujući aktiviranje članka 7. UEU-a; podsjeća da je u svojoj Rezoluciji od 25. listopada 2016. s preporukama Komisiji o uspostavi mehanizma EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava1 zatražio od Komisije da do rujna 2017. podnese prijedlog za sklapanje Pakta Unije za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava (Pakt EU-a za DVT); žali što taj prijedlog još nije podnesen i ističe hitnu potrebu za uspostavljanjem učinkovitog mehanizma očuvanja temeljnih vrijednosti Unije jer postoji nesklad između, s jedne strane, obveza koje imaju države kandidatkinje na osnovi kriterija iz Kopenhagena i, s druge, primjene tih kriterija od strane država članica nakon što pristupe Uniji; naglašava kako je za ispravan odgovor na povredu temeljnih vrijednosti Unije potrebna kombinacija odgovarajućih pravnih instrumenata i političke volje;
15. smatra da trenutačno stanje u Mađarskoj predstavlja jasan rizik od ozbiljne povrede vrijednosti iz članka 2. UEU-a koji zahtijeva pokretanje postupka iz članka 7. stavka 1. UEU-a;

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0409.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	21.3.2018	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	15 4 5
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Gerolf Annemans, Michał Boni, Mercedes Bresso, Elmar Brok, Fabio Massimo Castaldo, Pascal Durand, Esteban González Pons, Danuta Maria Hübner, Alain Lamassoure, Jo Leinen, Morten Messerschmidt, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Markus Pieper, Paulo Rangel, Helmut Scholz, György Schöpflin, Pedro Silva Pereira, Barbara Spinelli, Claudia Tapardel, Kazimierz Michał Ujazdowski	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Max Andersson, Pervenche Berès, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jérôme Lavrilleux, Cristian Dan Preda, Jasenko Selimovic, Rainer Wieland	

**KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU KOJI
DAJE MIŠLJENJE**

15	+
ALDE	Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Jasenko Selimovic
EFDD	Fabio Massimo Castaldo
GUE/NGL	Helmut Scholz, Barbara Spinelli
PPE	Michał Boni, Danuta Maria Hübner
S&D	Pervenche Berès, Mercedes Bresso, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jo Leinen, Pedro Silva Pereira, Claudia Tapardel
VERTS/ALE	Max Andersson, Pascal Durand

4	-
ECR	Morten Messerschmidt, Kazimierz Michał Ujazdowski
ENF	Gerolf Annemans
PPE	György Schöpflin

5	0
PPE	Elmar Brok, Esteban González Pons, Alain Lamassoure, Markus Pieper, Paulo Rangel